

Uredništvo: Ljubljana, Kopitarjeva 4. Telefon 22-61-23-64. Mesečna naročnina 12 lit. — Cok. rač. Ljubljana 10.650 se naročnino in 10.200 se inzerat. Izključno zastopstvo za oglaševanje in izdajanje: UPI S. A. Milano. Reklamacije se vršajo na.

SLOVENE

DECEMBER 1944

23

SOBOTA

Deutsche Angriffsspitzen dringen weiter vor

Mehrere Brückenköpfe über die Ourthe gebildet — St. Vith in konzentrischem Angriff gefallen — Sowjets bei Stuhlweissenburg aufgefangen — Neuer feindlicher Grossangriff in Kurland

Aus dem Führerhauptquartier, 22. Dezember. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: In Südbelgien wurden auch gestern alle Versuche des Feindes, unseren Angriff zum Stehen zu bringen, zerschlagen. Von den feindlichen Stützpunkten, die eingeschlossen hinter unserer Front zurückgelassen wurden, ist gestern St. Vith im konzentrischen Angriff gefallen. Die Besatzung wurde gefangen genommen. Unsere Angriffsspitzen drangen weiter nach Westen vor und bildeten mehrere Brückenköpfe über die Ourthe. Im Raum Stavelot entwickelten sich schwere Kämpfe mit feindlichen Panzerkräften, die aus dem Raum Aachen herangeführt in unsere Nordflanke zu stossen versuchten.

Auch im mittleren Luxemburg ist unser Angriff in gutem Fortschreiten. Durch überraschende Vorstösse schneller Verbände in die rückwärtigen Verbindungen erlitt der Feind schwerste Verluste.

Unsere Erfolge in Belgien haben die feindliche Führung gezwungen, starke Verbände aus den bisherigen Angriffsfrenten abzuziehen. Vor Aachen konnte der Gegner daher nur eine Reihe von vergeblichen Festsungsangriffen führen, an der Saar musste er sogar seine Brückenköpfe bei Dillingen und Enzdorf räumen, um weitere Verbände freizubekommen. Im Raum von Bitsch hat der Feind seine Angriffe nicht fortgeführt, nordwestlich Weissenburg wurde er aus einer Reihe von Bunkergruppen geworfen. Im Oberelsass wird westlich Kayersberg heftig gekämpft.

London und Antwerpen lagen auch gestern unter stärkstem Beschuss.

Am Kleinen St. Bernhard kam es zu örtlichen Kämpfen, die mit einem Misserfolg der feindlichen Angreifer endeten.

Nordostwärts Faenza in Mittelitalien haben die feindlichen Angriffe an Stärke nachgelassen. Im

Raum von Bagnacavallo gelang es dem Gegner erst nach zahlreichen schweren Angriffen unsere Truppen in einem schmalen Abschnitt auf das Nordufer des Senio zurückzudrücken.

An den Brennpunkten der Abwehrschlacht in Ungarn setzten die Bolschewisten ihre Angriffe mit starken Infanterie- und Panzerkräften fort. Bei Stuhlweissenburg und östlich des Velence-Sees wurden die feindlichen Angriffsgruppen nach geringem Geländegewinn durch Gegenangriffe unserer Panzer aufgefangen. 33 feindliche Panzer wurden in diesen Kämpfen vernichtet.

An der slowakischen Südgrenze konnten bewegliche sowjetische Kräfte östlich des mittleren Gran durch eine schmale Frontlücke in nördlicher Richtung Bogen gewinnen.

Bei Szeczeny und am oberen Sajó scheiterten feindliche Durchbruchversuche bis auf geringe Einbrüche. Auch südlich Kaschau wiesen unsere Truppen stärkere Angriffe des Gegners ab.

In Kurland trat der Feind in den Morgenstunden des gestrigen Tages südwestlich und südlich Frauenburg nach Trommelfeuer erneut zum Grossangriff an. Zum dritten Male hielten unsere dort kämpfenden Divisionen dem Ansturm der Sowjets stand. Nur in einzelnen Abschnitten gelang den Angreifern geringe Einbrüche, um die noch schwere Kämpfe im Gange sind.

Deutsche Schlachtfieger unterstützen die Kämpfe des Heeres besonders im ungarischen Raum. Begleitende Jäger schossen 18 feindliche Flugzeuge ab. Weitere 56 Flugzeuge wurden durch Luftverteidigungskräfte über dem Kampfraum in Kurland zum Absturz gebracht.

Britische Terrorflieger griffen Orte im westdeutschen Raum sowie im Ostseeg Gebiet an. Vor allem in Trier und Bonn wurden Wohngebiete stärker getroffen. Die Nordamerikaner warfen ohne Erdsicht Bomben in Süddeutschland.

Nemške napadalne osti prodirajo naprej

Napravile so več predmostij preko Ourthe — St. Vith padel v osredotočenem napadu — Sovjeti prestreženi pri Szekesfehervarju — Nov sovražni velenapad v Kurlandiji

Führerjev glavni stan, 22. dec. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

V južni Belgiji smo tudi včeraj razbili vse sovražnikove poskuse, da bi naš napad zavstavit. Od sovražnih oporišč, ki smo jih pustili obkoljena za našo bojno črto, je padel včeraj St. Vith v osredotočenem napadu. Posadko smo ujeli. Naši napadalni klini so prodrli dalje proti zahodu in napravili več predmostij preko Ourthe. Na področju Stavelota so se razvili teški boji s sovražnimi oklepniškimi silami, ki so prišle z aachenskega področja in skušale udariti v naš bok.

Tudi v srednjem Luksemburgu naš napad dobro napreduje. S presenetljivimi sunki brzih oddelkov v zvezi zaledju je utrpel sovražnik najtežje izgube.

Naši uspehi v Belgiji so prisilili sovražnikovo vodstvo, da je odtegnilo z dosedanjih napadalnih bojišč močne oddelke. Zato je mogel napraviti nasproti pred Aachenom le nekaj brezuspešnih napadov, s katerimi je vezal čete, ob Saari je moral izprazniti celo svoji predmostji pri Dillingenu in Enzdorfu, da je oprostil nadalje oddelke. Na področju Bitscha so včerajšnji napadali, severnozahodno od Weissenburga pa so ga vrgli Nemci iz skupine bunkerjev. V zgornji Alzaciji se bijejo zahodno od Kayserberga siloviti boji.

London in Anvers sta bila tudi včeraj pod najmočnejšim ognjem.

Ob Malem Svetem Bernardu je prišlo do krajevnih bojev, ki so se končali z neuspehom za sovražne napadale.

Severnovzhodno od Faenze v srednji Italiji je popustila jakost sovražnih napadov. Na področju Bagnacavallo

valla je uspelo nasprotniku šele po številnih težkih napadih, da je na ozkem pasu potisnil naše čete na severni breg Senja.

Na žariščih obrambne bitke na Madžarskem so nadaljevali boljševiki svoje napade z močnimi pobotnimi in oklepniškimi silami. Pri Szekesfehervarju in vzhodno od jezera Velence so naši oklepniški s protinapadi po malenkostnem napredovanju zaustavili sovražne napadne skupine. V teh bojih smo uničili 33 sovražnih oklepnikov.

Ob slovaški južni meji se je posrečilo gibanjem sovjetskim silam napredovati vzhodno od srednjega Hrana skozi mejno vrzel na bojišču v smeri proti severu.

Pri Szeczenyju in ob zgornjem Sajó so se izjalovili razen malenkostnih vdorov vsi sovražni prebijalni poskusi. Tudi južno od Košice so odbile naše čete močnejše sovražne napade.

V Kurlandiji je prišel sovražnik včeraj zjutraj po bobnenem ognju jugozahodno in južno od Saldutu znova svoj velenapad. V tretje so naše tamkajšnje borce divizije vzdržale sovjetski val. Le na posameznih odsekih je uspelo napadalcu napraviti majhne vdore, za katere divizije je težki boji.

Nemški borbeni letalci so zlasti na madžarskem prostoru podpirali boje vojske. Spremlujoči lovci so sestrelili 18 sovražnih letal. Nadaljnji 56 letal so sestrelile nad bojiščem v Kurlandiji protiletalske obrambne sile.

Britanski strahovalni letalci so napadli kraje na zapadnonemškem področju ter na ozemlju Vzhodnega morja. Zlasti v Trierju in Bonn so bili močnejše zadeti stanovanjski predeli. Severnoamerikanci so vrgli, ne da bi videli zemljo, bombe na južno Nemčijo.

Uspehi nove italijanske mornarice

Berlin 22. 12. Po času krize, ki je nastala zaradi izdaje nad italijanskim narodom je težko preizkušena in izdana italijanska mornarica zaživela novo življenje z novimi vernimi in zvestimi možmi, da bi se zopet podala v boj proti naravnemu sovražniku, ki ogroža življenje Italije v Sredozemlju.

Kakor je razvidno iz nekega govora maršala Graziana nekemu mornar. polku odhajajočemu na bojišče, je potopila republik. mornarica s bojnimi in napadalnimi čolni v tem letu na Tirenskem in na Jadranskem morju 4 korvete ter torpediralno eno križarko in en rušilec. Na zemlji se je borila mornariška pehota s sodelovanjem nemške mornarice v prvih dneh za obrambo obale. Divizija »San Marco« je na bojišču, en bataljon je bil na nettunskem bojišču ter je branil Rim, 9 mornariških bataljonov sodeluje pri

operacijah proti tolpam, ostali mornariški bataljoni pa varujejo življenje važna področja proti terorističnim napadom tolp.

Separatistično gibanje na Siciliji

Trst. Separatistično gibanje na južno-italijanskih otokih je postalo sedaj tako močno, da ne zahteva za Sicilijo le ločitve od Italije, temveč se hoče poleg tega tudi razrešiti vseh zvez z evropsko celino, piše »Deutsche Adria-Zeitung«. Zahteva sicilijanskih separatistov je sedaj usmerjena k taki državopravni in gospodarski ureditvi, kot jo imata Malta ali pa Kuba. Na nekem zborovanju v Macomerju so že sklenili, da bodo osnovali posebno »Sardinisko banko«. Komunisti in socialni demokrati so izkoristili priliko, da so zahtevali »demokratizacijo uprave«.

Zimska bitka v Belgiji se ugodno razvija

Berlin, 22. dec. K zimski bitki v Belgiji piše vojaški sodelavec DNB-ja dr. Max Krull:

Kljub zamolčanju doseženih ciljev postajata obseg in potek nemške zahodne ofenzive vedno jasnejša. Če so sedaj objavili, da so nemške čete vdrle globoko v Ardenne ter na široki črti prekorile važno prometno cesto od Liège proti jugu do Arlona, lahko smatramo, da imajo Nemci trdno v rokah ozemlje med to cesto in izhodiščnimi postojankami, ne da bi bilo pri tem kaj povedano o nadaljnjem napredovanju v zahodni smeri. Nekaj preostalih ameriških odpornih gnezd je brez pomena, posebno ker je bilo nekaj najvažnejših teh odpornih gnezd ob Elfeldu z njihovimi več tisoč močnimi posadkami medtem že likvidiranih. Iz sedanjega napredovanja še ni možno sklepati o strateških ciljih tega velepodviga feldmaršala von Rundstedta, in to tem manj, ker nudi velika gibljivost njegovih motoriziranih in najmoderneje oboroženih oddelkov velike možnosti prostega gibanja ter obkoljevalnih manevrov. Prav tako lahko smatramo, da še niso bile poslano v boj vse na razpolago stoječe napadalne divizije. Ofenzivni valjar pa se valj naprej ter goni sovražnika proti dolini Maase. Nemški oddelki obstajajo iz spoštih in osveženih pobotnih divizij ter iz edine, ki posedujejo oklepniške najnovejše vrste. Oboroženi so s posebnimi protitankovskimi topovi ter motoriziranim topništvo, ki ima izredno gibljivo ognjeno moč. Kot izredno učinkovita so se zopet izkazala nova bližinska bojna sredstva, ki se jih lahko uporablja tudi za napad. Merodajno vlogo igrajo tudi veliki oddelki lovskih jat, tako da so-

vražna letalska nadmoš ne pride do izraza. K temu pa tudi pomaga vreme. Nemško letalstvo postaja vedno močnejše, čeprav še ni doseženo ravnotežje z nasprotnikom. Iz uspeha nemških pomorskih bojnih sredstev pred izlivom Schelde je razvidno, kakšna vloga je namenjena nemški vojni mornarici v tej ofenzivi. Iz plena ter ujetnikov je razviden obseg zloma sovražnikovega bojišča med Aachenom in Luxemburgom. Lahko smatramo, da je bilo doslej popolnoma razbitih že 5 sovražnih divizij, medtem ko je 7 nadaljnjih zaradi prenapetega umika že močno zdesetkanih ter so jih morali že nadomestiti z oskrbovalnimi enicami. Ker pa traja ofenziva že šesti dan, se bodo verjetno sedaj pričeli sovražni protitankovi, s čimer se bo pričela druga faza zimske bitke. — Zmanjšano bojno delovanje na težjih ostalega bojišča je dokaz za to, da odzema sovražnik iz teh odsekov divizije ter jih pošilja na glavno bojišče. Sovražni protitankovi bodo prišli naravno do izraza najprej na obeh krilih ofenzivnega bojišča ter bodo hoteli s temi protitankovi najprej ogroziti boko. Nasprotnikove mere postajajo že vidne. Vendar so nezadostne, dokler se Eisenhowerju ne bo posrečilo uspešno upreti velikopotezni obkolitvi zaradi čelno napadajočih nemških oddelkov.

Zaradi sedanjega položaja pa se bodo pomnožile sovražnikove težkoče pri oskrbi ljudi in gradiva. Zaradi te ugotovitve in zaradi ojačane bojne morale nemškega vojaka, ki je zopet v močnem napadnem zaletu, lahko nemško vodstvo z mirnim zaupanjem pričakuje višek bitke. Negotov položaj skoraj štirih armad na belgijsko-nizozemskem pod-

ročju ter ameriškim vojakom doslej malo znani umiki so faktorji, ki pomenjajo več kot posledice utesnitve bojišča ter silijo sovražnika, da nastopa z vsemi silami in čim hitreje.

Zeneva. V nekem uvodniku k Rundstedtovi ofenzivi na zahodnem bojišču piše list »Times«: »Ne bo lahko odvzeti Nemcem iniciative«.

Berlin. »Iz nemške ofenzive moramo razvideti, da nobena vojna ni dobljena, dokler ni padel poslednji strel. Tega se morajo zavedati vsi oni, ki govorijo in delajo, kot da bi bila vojna že dobljena.« Ta svet je podredil svojim bralcem list »New York Times« v nekem razmotrivanju vojaškega položaja na zahodnem bojišču.

»Quo vadis Europa«

Bern 21. dec. »Basler Nachrichten« prinašajo članek narodnega svetnika Oerija, ki piše:

»Francosko-sovjetski pakt nam kaže neprijetno jasne smerice glede odgovora na vprašanje »Quo vadis Europa?«. V besedilu pogodbe manjkajo teritorialna določila o razdelitvi nemškega ozemlja v primeru zmage. Francozi se morajo delati presrečne, čeprav vedo, da se bo nekoč naravna sila obupa nad takimi barantavci z deželami obrnila proti slabšemu partnerju, proti njim. Pred Anglijo pa vstaja silo strašilo boljševizma in jih sila, da se pokore kremlevim željam.«

Kdor sodi spričo tega uklanjanja o Churchillu slabo, naj se dobro zaveda, kaj grozi temu državljniku, ki ga preganjajo vsi psi v primeru, ako bi hotel znova odstraniti sovjetsko želo. Da bi rešila zunanji videz, se bo Anglija trudila, da se s Francijo zedini. Angleški tisk prinaša že sedaj neumne članke, ki se tolažijo z govorjenjem o možnosti nasle sklenitve pakta de Gaulle-Churchill.

Ojačen klic po Mussoliniju

Zeneva. 21. dec. O resničnih razmerah v Italiji, ki so jo zasedli Amerikanci, nam prinaša članek v angleškem časopisu »Truth«, ki vsebuje značilno priznanje, da je spričo razmer pod Bonomijevo vlado klic po Mussoliniju vedno bolj glasen. List piše:

Razmere v zasedeni Italiji jasno pričajo, kako napačno je bilo, da so dobili »rdeči« pretepačji sploh možnost političnega razvoja. Zavezniki so sami krivi, da zahtevajo danes številni Italijani znova Mussolinija, ki naj bi njihovo domovino rešil iz krempljev množice.

Roosevelt o »trdi poti«

Stockholm, 21. dec. Dočim smo bili doslej vajeni Rooseveltovih velikobesednih napovedi o skrajšanju koncu vojne, se je zdaj predsednik potrdil, da je ameriški narod predvidno prikazal novi razvoj v popolnoma drugi luči. Svoje preuranjene napovedi blazi Roosevelt z vsako izjavo, ki jo poda. V božični poslanici ranjenim ameriškim vojakom je moral izjaviti, »da bo pot, ki čaka Združene države še nadalje huda«. Kako drugače zveni vse to, kot pa prejšnje izjave Washingtona o »blisovitem pohodu v Berlin«.

Isti Roosevelt, ki koraka roko v roki z boljševiki, moremimi duhovniki in ruščimi cerkve, isti hinavski in pretvarajoči se Roosevelt, ki je naročil svojim letalskim gansterjem, naj bombardirajo čistiljive stolnce, se je povzpel v svoji božični poslanici ranjenecem do v nebo vpiljoke trditve, »da pretakajo ameriški vojak svojo kri zato, da bi zopet po vsem svetu vzpostavili pomen božičnih praznikov.«

Londonški Poljaki protestirajo

Stockholm 22. 12. V zvezi z londonsko-poljsko debato ter v zvezi z stališčem, ki ga je zastopal list »Times«, ki se je trudil bagatelizirati britansko garancijsko obljubo, je moral sedaj objaviti isti list pismo veleposlanika poljske begunske vlade pri britanski vladi Raczymskega, ki je napisal, kakšen vtis so imeli londonski dogodki na Poljake. V pismu piše, da je treba ugotoviti, da bi bila dolžnost Anglije, da smatra Poljsko kot enoto ter da ne smatra poljske vlade v Londonu kot zastopstvo gotovih skupin poljskega naroda. Glede vprašanja garancije se ne da zanikati, da je dala Velika Britanija Poljski garancijsko obljubo, čije učinkovitost brezdomno ni ugasnila. Razen tega očita v tem pismu listu »Times«, da je namerno znižal število onih vojakov, ki živijo pod sovjetskimi gospodstvom.

Medtem javlja »Manchester Guardian«, da se bo izolacija poljske begunske vlade v naslednjih dneh še povečala. Diplomatski dopisnik lista piše, da je v kratkem pričakovati sporočilo, da je de Gaullova vlada de facto priznala lublinski komite. O tem so se zedinili ob prijliki de Gaullovih razgovorov v Moskvi.

Zaradi uvedbe nočnega dela v tiskarnah opozarjamo cenjene naročnike, da se v nočnem času poslužujejo naslednjih telefonskih števil:

Za uredništvo »Slovenec« št. 23-62
Za uredništvo »Sl. domac« št. 23-65
Za Ljudsko tiskarno št. 23-65
in št. 23-61

Rundstedt je dobil prvo rundo

Madrid. »Dočim molči Berlin na običajen način ter raje dela, kažejo vesti iz zaveznškega tabora veliko začudenje, ki ga je izzvala nemška zahodna ofenziva, piše razvneli lista »Informaciones«. Ako priznava »Daily Express«, da je von Rundstedt že dobil prvo rundo in ako označuje »Times« ofenzivo kot resnično nevarnost, potem ne more nihče več zanikati vojaškega presenečenja, pravi pisec. Mnogo večja pa je v anglosakem taboru moralna posledica, ker so označili zaveznški propagatorji Nemčijo kot raztrgano, demolitirano in že kot mrtvo. Mnogi narodi, čeprav so bili včasih gospodarji sveta, rabijo zelo veliko časa, da spoznajo svoj propad.

Stockholm 21. dec. Spričo nemške ofenzive na zahodu, ki jo občutijo Anglosakci kot največje presenečenje, je bil londonski dopisnik »Stockholms Tidningen« prisiljen ugotoviti, da ni niti najslabši presiljen predvid takega razvoja. Še pred tremi meseci bi bili ozna-

žili moža, ki bi dvomili, da vojne za Božič ne bo konec, kot nepoboljšljivega pesimista. Danes pa so božični prazniki pred vrati, a z njimi je prišla nemška ofenziva, ki je najjačja nemška ofenziva v zahodni Evropi od pomladi 1940. dalje. Ako upoštevamo različna politična mnenja o Grčiji, Italiji in Poljski, vidimo, da je položaj zelo zapleten. Zato ni čudno, ako je prišlo božično razpoloženje v Angliji precej iz ravnotežja in ako kaže gotovo trplost.

Za optimizem, katerega so v Angliji tako zelo gojili, predstavlja nemška ofenziva hladno prho. Angleški narod se sprašuje, ali j bil anglosameriški glavni stan o pravi moči nemške vojske prav tako slabo poučen, kot so bili to nekateri zavezniki vojni dopisniki.

Zeneva. Pariški radio poroča, da so odredile zaveznške oblasti, da smejo iz varnostnih razlogov in spričo akutnih dogodkov prekoračiti belgijske meje samo osebe, ki imajo vojaške naloge.

Uspešni obrambni boji na Madžarskem

Berlin, 22. dec. Na Balkanu je bil sovražni pritisk v splošnem majhen. Med obrambo šibkejših sunkov so dosegli nemške zaščitnice zahodno od Sijenice ter ob cesti Užice — Višegrad stavljen dnevene cilje. Na področju južno od Vukovarja je moral nasprotnik zaradi nemških protisunkov opustiti več krajev in zahodno od Drine so nemške čete z energičnim posegom zlomile odpor močnejših tolp.

Na Madžarskem so bila težišča med donavskim jezerom in Donavo, nadalje med donavskim kolonom in južno mejo Slovaške ter loku med Szeczenjem in dolino Hernada južno od Košice. Med Blatnim jezerom in Donavo so prešli boljševiki na obeh straneh jezera Velence v pričakovani napad s približno 10 strelskimi divizijami, ki so jih podpirale številne baterije ter oddelki borbenih letal. Cilj tega napada je Szekesfehervar ter tu pričeita dolina s severnim delom gozda Bakony. V prvem valu so dosegli Sovjeti krajevne vdore. Protinapadi za odstranitev teh vdorov so v teku. Boji so divjale še vso noč ne da bi prišlo do kakšne odločitve. Drugo žarišče je bilo severno od Budimpešte. Tu je poskušal sovražnik s stalnim dovažanjem svežih sil prodrati gorski greben, med kolonom Donave pri Vatu ter južno slovaško mejo. Zaradi nemških protinapadov so se razvili menajoci se boji, med katerimi so Nemci odvzeli Sovjetom večino pridobljenega ozemlja. Posebno siloviti boji so divjali za kraj Scob, ki leži tik severno od Donave. Dopoldne je vdril sovražnik v kraj,

toda s takojšnjim protisunkom so ga nemške čete zopet vrgle iz njega. Popoldne je sovražnik ponovno vdril v vzhodni del kraja, toda tudi tokrat so prešle nemške čete v protinapad. Tudi severno od tod je prišlo do trdih gozdnih bojev, pri katerih so madžarski padalski lovci in nemški pionirji osvobodili zopet več krajev. Ob Elpelu je prodril sovražnik pri Ipolyu s oklepniškimi oddelki proti zahodu in severozahodu. Nemške čete so prestregle sovražne napadne skupine ter uničile 10 oklepnikov. V večernih urah pa so boljševiki ponovno napadli. Med Szeczenjem in gornjim Sajom skušajo Sovjeti nadaljevati z obkolitvijo pogorja Matra in Buekk.

Nemške čete so se uspešno uprle, tako, da je sovražnik le malo napredoval. Velik delež na dosedanjem obrambnem uspehu severnozahodno od pogorja Matra ima 4. SS poljijsko-oklepniška grenadirska divizija pod poveljstvom SS-Standartenführerja Harserja. Kljub že večtedenskim bojem je prestregla ta divizija v nedeljo globlji sovražnikov vdor ter vrgla Sovjete s protinapadi nazaj na njihove izhodišne postojanke. Nadaljnje napade je izvedel sovražnik južno in severovzhodno od Košice da bi zasedel dolino gornjega Hernada. Tudi tukaj so ga nemške čete s protinapadi odbile medtem ko so nemški lovci in grenadirji zapli severno od ceste Užhorod—Košice noko tamkajšnjo bojiščno vrzel. Z ostalih odsekov vzhodnega bojišča ne javljajo o nobenih pomembnih bojih.

Gospodarska kriza v Romuniji

Trst. Gospodarska kriza v Romuniji postaja po vkorakanju sovjetskih čet vedno večja. Cene stalno naraščajo, bukreška vlada pa ne more zavezati inflacijske nevarnosti. Živila so se v zadnjih tednih podražila za 300 do 400 odstotkov. Prebivalstvo postaja vedno bolj nemirno.

Zeneva. Posebni dopisnik lista »Tribune de Geneve« poroča iz Bukarešte, da je razpela romunska vlada novo veliko posojilo. Njegovi pogoji so značilni za romunske finančne težave. Vsakemu podpisovalcu obljublja oprostitev davčnih bremen ter kot nagrado en napoleondor, ako bo prevzel najmanj 250.000 lejev posojila.

»Kot črede živine«

Lizbona. Po poslednjih Churchillovih govorih ni nobenega govora več, da so

razdelili zavezniki Evropo v vplivne cone, piše glavni urednik lista »Voz«, Correia Marques. Churchill je v svojih govorih dokazal, da spada Grčija v angleško in Poljska v sovjetsko cono. Prizadeti narodov pa prav nič niso vprašali, v katero vplivno cono bi raje prišli. Toda to danes, ko predstavljajo narode kot črede živine, resnično ni nobenega pomena. Churchill je govoril v svojih govorih samo o tem, kaj so sklenili v Teheranu, ne pa o tem, kaj si narodi ki so bili objekti dogovorov resnično želijo in hočejo. Na Atlantik listino niso nič več mislili in Roosevelt sedaj trdi, da sploh ni bila nikdar podpisana.

Madrid. Severnoameriška admiraliteta sporoča, da je bila zaradi sovražnikovega delovanja potopljena na pacifiškem bojišču 23.000 tonska petrolejska ladja »Mississinewac«.

bljce, v levenskih kosmoloških ba-
— Odar: Cerkevni cenzorji in njih
slovanje. — Turk: Welfov vizitaci-
rapišnik. — Fajdiga: Brahmaniz-
kračunost. — Fabijan: Nauk sv. T-
za Akvinskoga • milosti. — Gnid-
Ljubljanski glagolski breviri in u-
oficij v fast sv. Cirila in Metodija
Truhlar: Nauk Vladimirja Solovjeva
razvoju dogem. — Snoj: Nova o-
• svetem pismu. — Poleg teh raz-
le tudi več knjižnih ocen in referen-
Šanc: Povijest filozofije II, dio (T-
Odar: Zakonik cerkvenega prava
Vraber). Turk: Inceptione ali zač-
Slavič: Pomota v prevodu Est 14.
O tem bogatem letniku Bogoslov-
vestnika domo še poročati.

Severnovzhodno od Prištine

»Neues Wiener Tagblatt« 16. decembra 1944 objavlja pričujoči članek kot poročilo z jugovzhoda izpod peresa kriegsberichterja A. Groha:

Smo na topniškem oporišču prištinskega bojišča. Vse je še zavito v nočno temo. Straža budno pazi na sovražnika. Topovi molčijo, a prejšnji dan so bili silni boji. Nenadoma pritrpa tišina strel iz bolgarskega topa in tako se že zgodaj začne novi dan bojev. Čez eno uro je pri nas že vse nered.

Bolgari streljajo iz vseh topov. Sleherni nemški vojak se na prištinski fronti zaveda, da imajo novi »apostoli« holjševikov ta dan poseben namen. Bolgar napada le takrat, kadar si je v svesti, da bo res kaj dosegel. Skoraj da se dozdeva, ko da bo imel ta dan srečo, in res mu je zaradi vpadov z visokih hribov in iz globoko zajedenih sotesk uspelo, da se je prismočil skozi neki bočni vdor. Z dvema bataljonoma v prvih vrstah pritiska na Prištino. Položaj je bil jako koščljiv, ko je neki podčastnik odkril Bolgare. Kakor kup mravljišča se valji sovražnik v prstenobarvnih uniformah čez grič, ki ga pokriva nizko grmičje. Ogroženo je oporišče neke topniške baterije. Toda pri topovih poteka vse

mirno in smotno, brez vsake naglice. Z jasnimi ukazi se oglašajo topniški opazovalci.

Prednje vrste sovražnih čet še niso prispale na grič. Tedaj zahrumi strel prav v njih sredino. Bolgari se skušajo kriti, a komaj se upajo spet na plan, ko zagrmí druga salva v njih goste vrste. Zmeda pri sovražniku je zmeraj hujša. Poveljujoči nemški podčastnik hitro izmenja oporišče baterije in z najbolj ugodnega pozorišča strelja v sovražnika. Kako drago morajo Bolgari plačati to gostijo! Vse pobočje je posejano z mrličji in na kilometre daleč se razlegajo obupni kriki ranjenecov.

Poveljnik baterije se je medtem zvezal z edinico strojnih. Noben Bolgar ne prispe na vrh griča. Pehota, ki je prešla v napad, dokončno uniči sovražnika. Bolgari bežijo na nos na vrst, saj jim je ostalo le eno: Reši se, kdor se more! Spet je spodletela sovražnikova nakana. Z občutnimi izgubami ljudi in orožja mora poplačati svojo vdanost Moskvi. Slej ko prej je po načrtu izprazniti Prištino proti severu prosta. Odhod nemških čet z južnega Balkana, ki se je začel z izpraznitvijo Grčije in nekaterih egejskih otokov, je potekel po načrtu in v najlepšem redu.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Krompir so delili

V tednu pred božičnimi prazniki je od 19. do 23. t. m. bila odrejena delitev in nadrobna prodaja krompirja proti odrezkom krompirjeve nakaznice. Vsak upravičenec je prejel po 2 kg krompirja. Kakor zatrjujejo, je bilo razdeljenih in prodanih do 200.000 kilogramov krompirja, ki so ga prodajale za prodajo določene trdnosti in zadržane. Pred prodajalnami in skladišči, ki so oddajali krompir, so stali vsaki dan dolge vrste, kajti prodaja je bila omejena na majhno število prodajnih lokalov. — Mnogi ljudje so se postavili pred prodajalnice že ob zgodnjih jutranjih urah, da bi potem prišli hitreje na vrsto, drugi pa so spet imeli smolo, da so morali odhajati praznih rok. Ob tej priliki naj izrazimo željo mnogih, da bi bila delitev krompirja razdeljena na večje število vrst. Isto velja za nekatera druga živila, ki se dele le na nakaznice. Mnogi mirni ljudje pa prosijo, da bi bile kupovalke bolj disciplinirane in obzirne, kajti mnoge se drehajo in pririvajo, kakor da so same v Ljubljani in da se vsa Ljubljana vrti okoli njih.

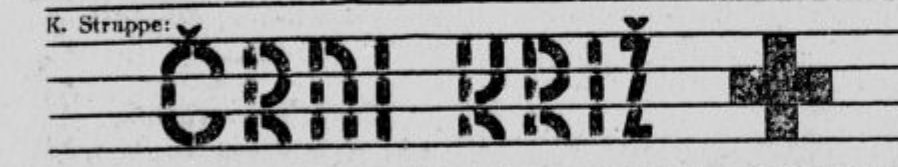
Iz malečnosti kmalu hud požar

Ljudje dostikrat niso povsem previdni in oprezni pri manipulacijah z ognjem in gorljivimi stvarmi. Iz malečnosti bi bil kmalu v četrtke nastal hud požar v Kolodvorski ulici. V drvarnici hiše št. 26 je v četrtke okoli 10. ure začelo goreti. Hitro so prihiteli na kraj požara poklicni gasilci. V drvarnici so začela goreti dva, po preji pa se je bil vnel tam shranjen različni papir. Razvijal se je gost dim. Gasilci so požar hitro pogasili. Kako je požar nastal, ni točno ugotovljeno. Pravijo, da se je med papirjem nahajal majhen ogorek.

Stroški za ljubljansko šolstvo

Osebnosti in materialni izdatki za šolstvo so v mestnem proračunu za l. 1945. računani na 2.943.417 lir. Mestna občina vzdržuje 6 otroških vrtec, tako na Ledini, Grabnu, v Spodnji in Zgornji Šiški, za Bežigradom in v Mostah. Vdrži 14 ljudskih in 7 meščanskih šol. Za vzdrževanje prvih je določen znesek 900.450, drugih pa 481.500 lir. V proračunu nosijo nekatere ljudske šole imena po znamenitih vzgojiteljih in moških. Tako je uradno l. državna deška šola na Ledini imenovana po Andreju Praprotniku, II. državna deška šola na Grabnu po Žigi Zoisu, III. državna deška šola na Vrtači po Franu Erjavcu in IV. državna deška šola na Prulah po Franu Levcu. Druge ljudske šole ne nosijo posebnih imen.

Vsi moramo pomagati! To je naša dolžnost!

Nisem mu vedel odgovoriti; domneval pa sem, da se je šla preobleči. Pravkar sva hotela iti skupno z elektrotehnikom k maverski hišici, ko je planil proti nama neki služabnik in zakričal: »Aviljon gor!«

Lahko si mislite, kako je vplival ta poziv. Vsi so hiteli k mali hišici, iz katere so že švigali ognjeni zublji. Sani les se je vnel z veliko naglico. K sreči je bil v bližini majhen ribnik. Ko je bil ogenj za silo udušen, smo našli na kamnitem tlaku močno zgorelo truplo gospe Julite. Glava in zgornji del telesa je skoraj popolnoma zgorelo. Obrazi ni bilo mogoče prepoznati, toda spoznali smo njen nakit, prstane na zgornjih prstih, spomke in medaljon. Tudi modro obleko je bilo mogoče deloma prepoznati. Ostanki perila in čevlji niso puščali nikakega dvoma več. Kdo je bila nesrečna žrtev požara. Ležala je z obrazom obrnjenim navzdol. Zobje so bili deloma izbiti. Čuden duh je napolnjeval

ves prostor. Truplo je nekdo brez dvoma polil z lahko gorljivo tekočino, kajti drugače bi truplo ne moglo v tako kratkem času tako zgoreti, da ga ni bilo mogoče več prepoznati.

Stric je pokleknil h truplu svoje žene in zmedeno gledal okrog sebe. Kar razumeti ni mogel, da je to resnica. Zdelo se je, da njegovi pogledi prosijo okoli stojajoče, naj bodo tako usmiljeni in ga zbudi iz teh strašnih sanj in naj mu dopovedo, da vse to ni resnica.

Kadecziški se je prvi sklonil nad truplo z vzklikom: »Marija, Marija! Priznati moram, da je bila to tudi moja prva misel. Ko pa je v mrliču spoznal Julito, je ves razburjen stekel proti hiši. Iskal je Marijo, a ni je bilo nikjer...«

»Torej dejanje blazne ženske,« je dejala sestra Renata, ki jo je strašna zgodba silno pretresla.

Naznanila ljubljanskih prireditelj

Operno gledališče

Drama:

Sobota, 23. decembra, ob 14: »Matilek se ženi, Red Sobota.

Nedelja, 24. decembra: Zaprio.

Ponedeljek, 25. decembra, ob 14: »Zivljenje je lepo«. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Torek, 26. decembra, ob 17: »Poslednji mož«. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

A. T. Linhart: »Matilek se ženi«. Komedia v petih dejanjih. — Osebe: Baron Naletel — Korošek, Rozala, njegova gospa — Pugljova, Matilek, graščinski vrtnar — Sever, Nežka, hišna — Svetelova, Tonček, študent na vakancah — Jamnik, Zmošnjava, advokat na deželi — Lipah, Zuzek, graščinski tajnik — Rastresen, Budalo, njegov pisar — Brozgar, Jerca, županova hči — Golleva, Jaka, lakaj — Dolinar, Gasper, dešavec — dr. Pavlovčič I. dr. — Režiser: dr. Milan Pavlovčič. — Scena: arh. V. Gajsek. — Kostumi: D. Kačerjova, — Glasba, ki jo izvaja Prerovski kvintet: J. Osana.

Opera:

Sobota, 23. decembra, ob 17: »Thais«. Red C. Nedelja, 24. decembra: Zaprio.

Ponedeljek, 25. decembra, ob 17: »La Boheme«. Izven. Cene od 60 lir navzdol.

Torek, 26. decembra, ob 14: »Princeta in zmaje«. Izven. Cene od 60 lir navzdol.

J. Massenet: »Thais, Opera v treh dejanjih (7 slikah). Po romanu A. Francea, napisal L. Gallet, prevel N. Stritof. — Osebe: Athanael, puščavnik — Popov, Nicias, mlad filozof — Lipušček, Palemon, star puščavnik — Lupa, suženj — Langus, Thais, igralna in kurizana — Heybalova, Krobila, sušnja — Kršetova, Mirtala, sušnja — Buzočeva, Albina, opatinja — Golobova, —

Plösch: Bravničarjeva, Japljeva, Romškarjeva, Kurbos, Pokračar in baletni zbor. — Dirigenti: D. Zehra, Režiser: C. Debevec. — Koreografi: P. Golovin. — Kostumi: J. Vilfanova.

Začetek prodaje vstopnic za vsa predstave o božičnih praznikih bo v nedeljo od 9 do 12.30 v Operi. V nedeljo popoldne bo blagajna zaprta. Od ponedeljka dalje po službi spet blagajna v normalnem času, t. j. od 10.30 do 12.30 in od 16 do 18.

»Gledališka skupina Jadranke primorje« RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 23. december:

7. Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji koncert, vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9. Poročila v nemščini — 12. Napoved sporeda, nato opoldanski koncert — 13.30 Poročila v nemščini, poročilo o položaju in poročila v slovenščini — 12.45 Zvoke iz opere izvaja radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanca, sodelujeta sopranistka Janja Bankart-Strie in tenorist Janos Lipušček — 14. Poročila v nemščini — 14.10 Vaška godba in sopranistka Branka Stigar, spremljata na harmoniki Avgust Stanko in kitarist Franc Stanli — 15. Preno osrednjega nemškega sporeda — 17. Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Preno osrednjega nemškega sporeda — 18.30 Pregled športnih dogodkov v nemščini in slovenščini — 18.45 Gospodinsko predavanje, Inthar Lojska: Praktični nasveti za gospodinjo — 19. Fantije na vasi — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Preno aktualnega predavanja Hansa Fritzschea — 20. Poročila v nemščini — 20.15 Preno osrednjega nemškega sporeda — 22. Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Glasba za konec tedna.

Sport

Odbor SK Ljubljane želi vsemu svojemu članstvu, vsem dobrotnikom, prijateljem in simpatizerjem prav vesel ločilo in srečno novo leto!

2SK Hermes — namizno teniški odsek.

V soboto, dne 23. t. m., ob 15. otvarjamo letošnjo namiznoteniško sezono z vajenjem v dvorani Akademskega doma na Miklošičevi cesti 5. Vse ostale informacije dobe zainteresirani pri nadzornem organu v dvorani. Vajenja so dovoljena tudi nečlanom, kakor članom drugih klubov. Načelstvo.

Upravni odbor 2SK Hermes želi vsemu svojemu članstvu kakor tudi vsem dobrotnikom in pristojnim vesel božične praznike in srečno Novo leto!

Bavarsko smučsko tekmovanje in sicer prvenstvo v nordijskih disciplinah bo 23. januarja, alpsko prvenstvo 18. februarja, statoini tek bodo izvedli 26. februarja, veleslalom pa koncem marca.

Bratralava premaganja. Slovaški domobranec so premagali v nogometni tekmi moštvo slovaškega prvaka SK Bratislava 4:2.

Špansko nogometno prvenstvo. V španskem nogometnem prvenstvu zdaj vodijo s enakim številom doseženih točk: Bilbao, FC Barcelona in Real Madrid. Imajo po 18 točk.

Ferencváros se ni izgubil v sedanjem tekmovanju nobene tekme. V njegovi napadali vrsti igrajo: Šipos, Gyalai, dr. Sarosi, Tihanyi in Lukács.

V švicarskem nogometnem prvenstvu vodita na čelu tabele Grächen in Young Boys, ki imata po 18 točk.

Nov evropski rekord v hribnem plavanju. Znan švedski plavalec Borg je postavil v nedeljo v 25 metrakem bazenu v Nörppingu ob priliki 25 letnice tamkajšnjega društva nov evropski rekord v plavanju na 100 m hribno. Dosegel je čas 1:06,4 min. Dandaj je postavil Borg še naslednje rekorde: 200 m hribno v času 2:29,02 min, na 400 m v času 5:15,9 min. Ta dva rekorda pa še ni potrdila vrhovna plavalna zveza. Na vseh teh treh pregrah so dandaj veljali rekordi Nemea Schlaucha iz Erfurta, ki je zdaj pešec na zahodnem bojišču.

Raznašalko

za okraj Ježica
sprejemmo.
Uprava »Slovenca«

Portugalski nogometni prvak Sporting se doslej v treh odigranih tekmah ni dobil nobene točke.

Vrednoti športnega rekorda. Dr. Karl Diem je za vrednoti športnega rekorda poveljal naslednji temeljni stavki: Vrednoti športnega rekorda ni v doseženem uspehu, ampak v stremeljenju po njem. Tukaj se kaže človeški gon po izpolnitvi. Rekord je le majhen odsek človekovega stremeljenja, iz skromnega začetniškega uspeha vodi do zrelosti in to na področju življenjskih vrednot. Športni uspeh je v primerjavi s življenjskim kot cvet do sadu: cvet odpade, sad pa ostane. Zaradi tega naj vsak stremi po lastnem rekordu! Ugotovitev, da je človek prekosil samega sebe, je ego najlepši doživljaj vsega življenja!

KINO »SLOGA« 17-34
Najboljši francoski karakterni igralci
Raimu v filmu
»SKRIVNOSTNA HISA«
Predstave ob 16 in 18.

KINO »UNION« 17-31
Plesalka — kmetica
»TAKSNA MI UGAJAJE«
Gusti Huber Wolf Albach Betty
Predstave ob 16 in 18.

Jutri v nedeljo premiera
»TEBI NA LJUBO«
Kupite vstopnice za nedeljo in praznike
v predprodaji!

KINO »MATICA« 17-41
Detektivska zgodba bistriga četveronočca
»NJEVO NAJBOLEŠI PRIJATELJE«
Harry Piel s svojim čudovitim komatincec.
Predstave ob 16 in 18.

Nenadoma nama je ugasnila
najina zlata lučka
MAJA
Ljubljana, 22. decembra 1944.
Zalujoča:
Edi in Vanja Gerk

MALI OGLASI

Službe
PREVAJALCA
večnega slovenskega in nemškega jezika v povoru in pisavi slovenske. — Prijava sprejemamo dnevno med uradnimi urami v pisarni. Bleiweisova c. 13/III.

Poizvedbe
Gumijaste NOGAVICE
v zavrtku so bile odane na pogrebnem slovu. Vljuno prosim, pošljite jih v trgovino Gorec, Dunajska cesta 1.

Kupimo
SKOBELNIK
(Hobbelbank) — novega ali že rabljenega kupim, Fondue na, upr. sicer, pod streho »Skobelnik« 11136.

RJUHE, KAPNE
raznovrstno perilo — zimsko in letno, brisače, zastore, tekače, perzijske, pirotske, bosanske in linolej preproge, tekače, razno moška, ženska in otroška oblačila kupi vsako količino in plača dobro Hinko Privšek, Ljubljana, Gradišče 7, naspr. dram. gledališča.

Glasba
GLASBILA
Radio aparate, nove, rabljene, gramofone, harmonike »Scandall«, klavirske, diatonične, kromatične harmonike, gosli, citre, kitare, glasovirje, pianine, tamburice itd. kupi in prevzame v komisiji — prodajo Hinko Privšek, Ljubljana — Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

TAMBURASKI INSTRUMENTARIJ
za kompletne tamburaski orkester in posamezne komade kupi, plača dobro: Hinko Privšek, Ljubljana — Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

KOLESA — VOZILA
Moška, damska, otroška, triciklji za otroke, otroške globoke in športne vozilke kupi in plača dobro: Hinko Privšek, Gradišče 7, nasproti Dramskega gledališča.

Varčujte z elektriko!

Raznašalko

za Poljanski okraj
sprejemmo.
Uprava »Slovenca«

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem p. ročamo tužno vest, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani mož, dobri očka, brat, stric in svak, gospod
Karel Kovič
posestnik in krojaški mojster
Nepozabnega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v nedeljo, dne 24. t. m. ob 2. uri popoldne v Zal, kapele svetega Nikolaja, na pokopališče k sv. Križu.
Ljubljana, 21. decembra 1944.

Globoko žalujoči:
MATHILDA, žena;
BRIGITA, hčerka
ter ostalo sorodstvo.

prodrli. Časopisi so poročali o strašnem požaru, s katerim se je tako žalostno končala krasna veselica in ob katerem je zgubila življenje soproga trgovskega svetnika Sigmara. Ker nihče razen najbližjih družinskih članov ni vedel o nesoglasju med mačo in pastorko, javnost ni sumila ničesar. Saj so tudi gostje imeli vtis, da je postala gospa Julita žrtev nesrečnega naključja.

Ahil Kadecziški je vedel prav tako malo kot drugi. Kmalu po tem dogodku je odpotoval, da poišče nesrečno zaročenko. O Mariji nismo slišali ničesar več... Od tiste usodne noči je moj stric duševno uničen; živci se mu niso več opomogli. Prodajal je tovarno in vilo ter preživel večji del leta v Beaulieuju, kajti njegovo razpoloženje se često menja. Včasih potrebuje popolne samote, nato pa si zaželi družbe in vrveža. Tukaj pa je mogoče najti oboje. Če ga globoka tišina njegove vile začne težiti, tedaj se odpleva v Nico, Monako ali Mentone... In na takem izletu sva se danes srečala z gospo Julito...

»Brezkone je bila Marija,« je pripomnila sestra Renata. »Saj ste dejali, da sta si bili obe zelo podobni.«

»Brezkone,« je odvrnil Mannel. »A vendar ni bila Marija. Mislite, da bi ne bil spoznal Marijinih svetlobnih Oči? Oči pa, ki so danes z grozo stremle v nas, so bile temne.«

Mannel se je poslovil. Sestra Renata pa je še dolgo vsa vznemirjena razmišljala o tem, kar je slišala.

II.

Ko si je trgovinski svetnik Sigmara polagoma opomogel po živčnem napadu, se ga je polastil nenavaden nemir, ki ga je gnal iz kraja v kraj. Njegov avtomobil je drvel vsak dan iz Nice v Mentone in zopet nazaj v Monte Carlo, kjer je romal skozi igralnice, nato pa jo je ubral navzgor proti Grande Corniche.

Življenje preteklih let, o katerem tako dolgo ni več govoril, se je zopet pojavilo pred njim in dogodki tiste usodne jesenske noči so se mu vzbujali v vseh podrobnostih. Po cele ure je govoril o tem z nečakom in vedno je končal s tistim vprašanjem: »Kako je mogoče, da sem videl Julito?«

Mannel, ki je sam trpel pod vtisom tega skrivnostnega dogodka, ga je skušal pomiriti in je zato kmalu začel poizvedovati, kje je trenutno Kadecziški in če je Marija našla kakšno sled za Marijo. Predvsem pa je hotel izvedeti, kdo je bila lepa neznanka, ki se je 17. oktobra peljala v belem avtomobilu iz Nice proti Mentonu. Nameval je tudi odpotovali na Dunaj in v Budimpešto in od tam začeti s poizvedovanji na vse strani in najeti za ta namen nekaj zelo sposobnih pomočnikov.